

SACRED PRACTICE OR STUPID CUSTOM? THE ROLE AND LIMIT OF *MINHAG* IN HALAKHAH

PART IV: DO THEY BIND US? ASSESSING OUR INDIVIDUAL AND COMMUNAL *MINHAGIM*

The Six types of *Minhagim*:

1. *Minhagei Chumra*
2. *Minhagei Machloket/Pesika*
3. *Minhagim* that create a practice
4. *Minhagim* that define a practice
5. *Minhagim* based on a mistake
6. *Minhagim* that violate or contradict halakhah

I. SPOUSE

1. *Respona Tashbetz*, Vol. III, §179

When a man from one community marries a woman from another community, there is no question that the wife is included in all of her husband's obligations because "a wife is like himself" in all matters and so she is exempt from her father's community's obligations. And this is an obvious matter and there is no doubt that there should be no question whether the food she makes is prohibited to one and permitted to the other.

2. *Respona Igrot Moshe*, O.C. Vol. I, §158

There is no greater movement from one community to another than marriage. ... Therefore, if there is a difference in custom between her father's home and her husband's she should follow her husband's regardless of whether it results in a leniency or stringency.

3. *Teshuvot ve-Hanhagot*, Vol. II, §231

A man who marries a woman from a Hassidic family who are careful in observing *gebrotks*, and she is willing to cook as he would like it, but she will not taste the *gebrotks*, and this does not affect him and will not cause them to quarrel, they can follow the view of the *Chazon Ish*, who felt that it was not fitting

1. שו"ת תשב"ץ חלק ג סימן קעט

ונשא איש מאנשי קהלה אחת אשה מאנשי קהלה אחרת אין ספק שהאש' היא נכללת עם בעל' בכל חיובו דאשתו כגופו בכל הדברים ונפטר' מקהלת בית אביה. ודבר זה מלתא דפשיטא היא ואין בו ספק שלא יהיו שנים מסובין על שולחן אחד חלוקין בעסותיהן האסור לזה מותר לזה.

2. שו"ת אגרות משה או"ח חלק א סימן קנח

ולכן בהנישואין אין לך הולכת ממקום למקום גדול מזו. ולכן אם יש חלוקי מנהגים בין בית אביה לבית בעלה יש לה לנהוג כמנהג בית בעלה בין לקולא בין לחומרא.

3. תשובות והנהגות כרך ב סימן רלא

בן תורה אחד התחתן עם אחת ממשפחת חסידים שמקפידים מאד על שרויה, והיא אמרה שמוכנה לבשל עבורו כרצונו, אבל היא לעצמה לא תטעם משרויה, וזה לא יזיק לבעלה כמלא נימא, ורבו זה עם זה, עד שהסכימו להכרעת רבינו החזון איש

for a husband to insist that his wife eat *gebrokts*, and she may follow the custom of her father's house when it does not conflict with her husband's customs. And even though the husband is permitted by law to insist that his wife follow his customs in all aspects, the *Chazon Ish* felt that it was unnecessary to fight with her in order to force her to change her custom if she did not want to.

4. R. Moshe Taub, Young Israel of Holliswood Guide to Pesach 2017

One cannot take on a *chumrah* for someone else – or for one's wife. Indeed, if a husband desires to take on *chumros* in cleaning for Pesach he is more than welcome to do so *and his wife should show him where the cleaning supplies are kept*.

5. Responsa Siach Nachum, §88

But now, when many communities [in Israel] are made up of many who have been gathered from among exile, especially with husbands and wives, if everyone insisted on observing their own custom, there is no greater discord than this. We find that any benefit a custom bring is cancelled by the great damage it causes, for the discord destroys anything positive. Therefore, we must observe customs with great wisdom to ensure that we do not disparage ancient customs but, on the other hand, we create a situation beneficial to the changing times.

6. Babylonian Talmud, Pesachim 50b

Bnei Baishan were accustomed to not travel [to market day] from Tyre to Sidon on Shabbat eve. Their later generations came before R. Yochanan. They said: our forebears were able to do so, but we cannot [as we need the income]. He said to them: your ancestors already accepted this upon themselves, as it is written: "My son, hear your father's rebuke and do not abandon your mother's teaching" (Prov. 1:8).

7. Pri To'ar, §39

It is the view of the Maharik who writes that, just as the parents are accustomed to creating a fence and distance, so too are the children obligated in doing so.

זצ"ל, והוא השיב שאינו רואה טעם למה הבעל מתעקש שהיא תאכל שרויה, ועליו להניח לה כמנהג בית אביה כשאינה מפריעה לו במנהגיו, וכנראה אף אם מעיקר הדין הבעל יכול לכופה לנהוג כמותו בכל דבר, מ"מ תמה רבינו החזון איש זצ"ל למה לו לכופה לשנות מנהגה ולריב עמה אם אין רצונה בכך.

5. שו"ת שיח נחום סימן פח

אבל בציבור של קיבוץ גלויות, וכל שכן באיש ואשתו, אם כל אחד יקפיד על המנהג שלו דווקא - אין לך גורם פירוד יותר מזה. נמצא שכל התועלת של המנהגים מתבטלת והנזק מרובה, כי המחלוקת הורסת כל חלקה טובה. לפיכך צריך לנהוג בחכמה יתרה להבטיח שלא יבואו לזלזל במנהג הקודם, ומצד שני להתאימו בצורה נוחה ומועילה לתנאים המשתנים.

II. CHILDREN

6. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נ:

בני ביישן נהוג דלא הוו אזלין מצור לצידון במעלי שבתא. אתו בנייהו קמיה דר' יוחנן, אמרו לו: אבהתי אפשר להו, אנן לא אפשר לן. אמר להו: כבר קיבלו אבותיכם עליהם שנאמר (משלי א, ח) "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך"

7. פרי תואר סימן לט

וכן דעת מהרי"ק שכתב מאחר שהאבות נהגו כן משום סייג והרחקה גם הבנים חייבין לנהוג.

8. *Pri Chadash*, O.C. 496

One who follows their father in a custom due to creating a fence or out of piety, for example, to fast on Mondays and Thursdays all their life, or to not eat meat on the same day that they ate cheese, or something else like this – it is clear that their son is not obligated to observe such a *chumrah* unless they do so once during the life of their father or afterwards, because now they have accepted it upon themselves. But, anyway, it is obvious that this is does not fall under the category of “*Shema Beni Mussar Avikhah...*” and my proof is below.

9. *Babylonian Talmud*, Chullin 105a

Mar Ukva says, in comparison to my father, regarding this matter, I am vinegar the son of wine. My father, when he ate meat, would not eat cheese until the same time the next day. But I, even if I won't eat it at this meal, I'll eat it at the next meal.

10. *Responsa Chavot Yair*, §126

And if it was as you asked, we would have to question also during the life of the father that every Jew who accepted upon themselves something, or began a custom such as waking up before dawn, or immersing every Erev Shabbat, so too would their children be required to do so, and all the generations that follow until the 1,000-generation!

11. *Mishnah*, Pesachim 4:1

In a place which is accustomed to performing *melakhah* on Erev Pesach until midday – they may do so. In a place which is not – they may not. If one is traveling from a place where they do to a place where they don't, or a place where they don't to a place where they do – one must observe the stringencies of the place where one came from and from where they are going. And one should not do something different so as not to cause strife. ...

12. *Responsa Chavot Yair*, §126

And R. Yochanan was stringent to the residents of Beit Shan regarding the place.

8. פרי חדש אורח חיים סימן תצו

מי שנהג אביו איזה דבר משום סייג או חסידות על דרך משל שקבל עליו להתענות שני וחמישי כל ימיו או שלא לאכול בשר ביום שאוכל גבינה וכיוצא דבר – ברור הוא שאין הבן אחריו חייב לנהוג אותו חומרא אלא אם כן עשאה פעם אחת בחיי אביו או אחר מיתתו דהשתא הרי קבלה על עצמו הא לאו הכי פשיטא דלא שייך בזה שמע בני מוסר אביך וראיה לזה הביאו.

9. תלמוד בבלי מסכת חולין קה.

אמר מר עוקבא, אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא, דאילו אבא כי הוה אכיל בשרא האינדנא לא הוה אכל גבינה עד למחר עד השתא. ואילו אנא בהא סעודתא הוא דלא אכילנא, לסעודתא אחריתא אכילנא.

10. שו"ת חוות יאיר סימן קכו

ואם כפי שאלתך היה לך לשאל גם בחיי אביך וכל איש ישראל שיקבל על עצמו או יתחיל לנהוג איזה דבר כגון לעמוד באשמורת הבוקר ולטבול בכל ע"ש תכף יהיו גם בניו חייבים להתנהג כן וכן כל הדורות הבאים ממנו עד אלף דור.

11. משנה פסחים פרק ד משנה א

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות – עושין. מקום שנהגו שלא לעשות – אין עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין, או ממקום שאין עושין למקום שעושין – נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם. ואל ישנה אדם מפני המחלוקת. ...

12. שו"ת חוות יאיר סימן קכו

ומה דהחמיר ר"י על בני בישן הוא מצד המקום.

13. שו"ת הריב"ש סימן שצט

13. Responsa Rivash 399

The inhabitants of a city have the ability to make an enactment binding upon them, and their descendants ... and we find that the Ramban in [his] *Mishpat Ha-Cherem* wrote regarding any communal acceptance, that it is binding upon themselves, and their descendants, as we find at the acceptance of the Torah, and in the Megillah and the fast days, and even if they did not explicitly accept upon themselves, but rather they merely acted in a certain way, making a 'fence to the Torah', their children are also obligated to act accordingly, as we see regarding the *Bnei Baishan*.

יכולין בני העיר לעשו' ביניהם תקנות ... וכתב הרמב"ן ז"ל במשפט החרם שכן הדין בכל קבלת הרבים שחלה עליהם ועל זרעם. כדאשכחן בקבלת התורה. וכן במגלה או בצומות. ועוד שאפילו בדברים שלא קבלו עליהם בני העיר בהסכמה, אלא שנהגו כן מעצמם לעשות גדר וסייג לתורה אף הבנים חייבין לנהוג באותו גדר. כדאמרינן במס' פסחים פ' מקום שנהגו (נ':) בני בישן.

14. שו"ע יו"ד סימן ריד ס' ב

14. Shulchan Arukh, Y.D. 214:2

Therefore, one who moves from beyond the city to live there is considered one of its citizens and is bound by its decrees, even with things that are prohibited because of custom. And something that is prohibited by the city they came from, is permitted if they have no intention to return.

וְכֵן הַבָּאִים מִחוּץ לְעִיר לְדוֹר שָׁם, הֲרִי הֵם כְּאֲנָשֵׁי הָעִיר וְחַיִּבִּים לַעֲשׂוֹת כְּתִקְנֹתָו, וְאִף בְּדָבָרִים שֶׁהָיוּ אֲסוּרִים בָּהֶם בְּעִירָם מִפְּנֵי מִנְהָגָם וְאִין מִנְהָג הָעִיר שֶׁבָּאוּ לְדוֹר בָּהּ לְאַסֵּר, הִתְרוּ בָּהֶם אִם אֵין דְּעָתָם לְחֹזֵר.

15. ביאור הלכה סימן תסח "וחומרי מקום וכו"

15. Biur Halahah 468

It is discussed among the *Achronim* that the requirement to observe the *chumrot* of a place only if the place has a fixed custom, but not if it does not ... and this definition of a community is one in which there is a *minyana*, and one who comes there can avail themselves of its communal infrastructure such as a *shul*, which prays daily, with a *moreh tzedek*, a *mikveh* and the like like all other Jewish communities.

עיין באחרונים שכתבו דלא פקעי מיניה חומרי מקום שיצא משם אלא בדוקא אם למקום שבא שם יש מנהג קבוע להיתר אבל לא בעיר שאין בה מנהג קבוע. ... ומבואר שם דקהלה שיש בה מנין מיקרי קהלה והבאים לשם נטפלים ופשוט דכוונתו שיש לה עכ"פ כל צרכי צבור כנהוג דהיינו ביהכ"נ ומתפללים בה בכל יום בצבור ויש להם מו"ץ ומקוה וכדומה כנהוג בכל קהלות ישראל.

16. חזון איש, שביעית סימן כג ס' ה

16. Chazon Ish, Shevi'it 23:5

The people [in Israel] used to follow the views of the Rambam but because of the destruction of the cities we have now returned and settled and may follow the views of other *poskim*.

היו אמנם ימים שהיו נוהגים על פי ספרי הרמב"ם אבל מפני הבלבול שעירות חרבו וחזרו ונתבישבו נתבעל הדבר שהחדשים היו נגררים אחר פוסקים אחרים